

ISBN: 978-975-2482-34-0

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 16

Gezi / Düşünce

Editör

Hüseyin Yorulmaz

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Samet Karataş

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Mart 2018
İstanbul

ketebe.com.tr

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

İpekyolu'ndan Afganistan'a

ERDEM BAYAZIT

KETEBE

Erdem Bayazıt

1939 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini memleketinde tamamlayarak 1959'da Kahramanmaraş Lisesi'nden mezun oldu. Mezun olduğu yıl İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girdi. 1961'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne naklini aldırdı. 1963'te askere gitti. Askerlik dönüşü Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'ne girdi ve 1971 yılında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü tamamladı. Kahramanmaraş'ta öğretmenlik ve bir dönem İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü yaptı. Daha sonra İstanbul ve Ankara'da bazı bakanlıklarda idari görevlerde çalıştı. 1987-91 yılları arasında Kahramanmaraş Milletvekili olarak TBMM'ye girdi. Dört çocuk babası olan Bayazıt, 5 Temmuz 2008 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Aynı yıl, TBMM Başkanlık Divanınca Üstün Onur Ödülü verildi. Eyüp Sultan Mezarlığı'nda yatmaktadır.

1969'da Nuri Pakdil tarafından çıkarılan *Edebiyat* dergisinin kurucuları arasındadır. 1976'da arkadaşları ile birlikte *Mavera* dergisi ve Akabe Yayınları'nı kurdu. İlk şiir kitabı *Sebeb Ey'i* 1972'de, *Risaleler'i* 1987'de, *Gelecek Zaman Risalesi'ni* 1998'de çıkardı. Daha sonra bütün şiirlerini *Şiirler* ismi altında topladı. Başta *Hamle*, *Edebiyat*, *Diriliş* ve *Mavera* olmak üzere *Büyük Doğu*, *Yedi İklim* ve *Hece* dergileri ile *Yeni İstiklâl*, *Yeni Devir*, *Zaman* ve *Yeni Şafak* gazetelerinde yazdı. 1983 yılında Yazarlar Birliği Basın Ödülü'nü kazanan Erdem Bayazıt, lise sıralarından beri sanat ve edebiyatla uğraştı.

İçindekiler

Önsöz.....	7
Nihayet yoldayız.....	11
Tebriz'e doğru.....	13
Tahran'da.....	15
Kum-İsfahan-Kirman.....	18
Kirman, Zahidan ve kuma saplanması.....	22
İran-Pakistan sınırı ve tekrar çöl.....	26
Çöl... Çöl... Çöl.....	30
Peşaver'e doğru.....	36
Jacobabad.....	41
Çeltik tarlaları.....	45
Deregazihan.....	48
Son etap.....	52
Ve Peşaver.....	58
Merkez "Defter".....	61
Misafirhane.....	69
Çalışma takvimi.....	75

Abdulgaffar Maruf.....	78
“Cepheden bir hatıra”.....	80
Kamplar.....	82
Eđitim kampları.....	91
Mücahit hastahaneleri.....	95
Hizb-i İslâmî Afganistan Merkez Hastahanesi.....	97
Afgan Sercikal el-Cihad Hastahanesi.....	100
Hayber kapısı ve geçidi.....	102
Morolu mücahitler.....	109
Abdülkerim Mahmud’un hikâyesi.....	112
Dere.....	116
Hikmetyar’la mülakat.....	119
Yol hazırlığı ve bekleyiş.....	139
Rus esirlerle mülakat.....	146
Son akşam ve cepheye hareket.....	153
Sınıra doğru.....	157
Uzun yürüyüş.....	175
Tizin’de dört gün.....	215
Dönüş başlıyor.....	261
Mücahit Türkler.....	293
Komutanla sohbet.....	296
Şehidlere yakılan ağıtlar.....	309
Son durak.....	320
Hürriyet sınırında.....	347

Önsöz

1960 sonrasında uzun yıllar “bir neslin ağabeyi” olarak tanınan Erdem Bayazıt’ın şiirleri adeta bir slogan gibi dillerden düşmedi ve ezbere okundu. 69 yıllık hayatına çok şeyler sığdırdı: Yayıncılık, dergi yönetmenliği ve editörlük yaptı. Eğitimi yanını hiç ihmal etmedi. Teşkilatçı tarafı ile hep gündemde kaldı. Bir dönem meclise girerek siyasette de bulundu.

Ama biz onu bütün bu sıfatların üstünde her zaman bir “ağabey” olarak tanıdık. Şairliğini boyuna besleyen bu sıfat onun ayrılmaz bir parçası oldu. Onu bir nebze olsun tanıyanların “Erdem Ağabeyi” olmuştur hep. Kavram olarak bugün tedavülde kalkan “hasbîliğin” ne olduğunu çevresine yaşayarak gösterdi. Şiirin fildişi kulesinde oturmadı, bu kadim sanatı kitlelere mal ederek kendi insanının duygu ve düşüncelerine tercüman oldu. Kendinden önce hemşehrîsi Rahmi Eray’ın ve Fethi Gemuhluoğlu’nun yaptığı gibi bir dönem Ankara ve İstanbul’da üniversite okuyan dindar ve milliyetçi gençlere uzun süre gerçek anlamda rehberlik yaptı. Onların yetişmesinde, eğitiminde, maddî ve manevî sorunlarının çözümünde Anadolu’dan büyükşehre gelip, buralara ayak uydurmada güçlük çeken gençlere yol gösterdi.

Bütün bunların yanında Erdem Bayazıt, usta bir yazar olarak da edebiyat tarihimizde yerini almıştır. Şiirinin arka planını oluşturan duygu ve düşünceleriyle ilgili yazılarını *Büyük Doğu*, *Diriliş*, *Edebiyat*, *Mavera*, *Yeni Devir*, *Zaman* ve *Yeni Şafak* gibi gazetelerde yıllar yılı okuduk. Önümüzdeki aylarda bu dergi ve gazetelerde çıkan yazı ve konuşmalarını birkaç kitapta toplamayı düşünüyoruz. Erdem Bayazıt'ın kitleleri etkileyen şiirlerinin yanında, düzyazıları da yayımlandığı takdirde genç kuşak tarafından onun daha iyi anlaşılacağını umuyoruz.

“Sebeb Ey” şairinin gazete ve dergi yazılarını birkaç başlık altında toplamak mümkün: Dünya görüşünü yansıtan şiir, sanat ve edebiyat üzerine kaleme aldığı metinler... Başta Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Nuri Pakdil, Cahit Zarifoğlu, Akif İnan olmak üzere birlikte olduğu şairlerle ilgili denemeleri... “Şiir avcısı” titizliğiyle aktüel konular arasında yakalamaya çalıştığı ayrıntılar... Afganistan, Filistin, Eritre başta olmak üzere İslâm dünyasının içler acısı durumunu irdeleyen değiniler... Siyasî ve toplumsal yazılar... Gençlik hatıraları ve geçmişe dönük anılar vs.

1970’li yılların sonunda patlayan Afganistan olayı, Erdem Bayazıt ve arkadaşlarının en çok üzerinde durduğu, İslâm dünyasının kanayan yaralarından biri olmuştur hep. “Bir yüzüm Batıya dönük/Bir yüzüm Doğuya/Arkamda bütün yönler/Önümde kıble!” dizelerinin şairi bu acıya duyarsız kalamazdı ve kalmadı da. Olaylara, yönü kıbleye dönük olarak baktı. Pergelin bir ayağını hep sabit tuttu. Bayazıt ve arkadaş grubu yazılarıyla, şiirleriyle, hikâye ve romanlarıyla dünyanın seyirci kaldığı bu dramı biteviye gündeme getirmeye çalıştılar. Bilhassa Cahit Zarifoğlu, şiir ve yazılarında Afganistan konusunu o kadar çok işledi ki adı “Afganistan şairi”ne çıktı. Erdem Bayazıt da “Afganistan yazarı” olarak akıllarda kaldı. Bu konuyu ısrarla Türkiyeli Müslümanların gündemine getirdiler.

İşte Erdem Bayazıt ve arkadaşlarının iki ay sürecekle olan Afganistan yolculuğunun, bu gündemin dayatması sonucu ortaya çıktığını görüyoruz. Batılı ajansların insafına terk edilen cephe haberlerini ve yorumları ilk defa “içeriden bir göz”le onun kaleminden okuduk. Dünyayı sarsan bu önemli konunun yerli bir bakış açısıyla ele alındığına tanık olduk. Türk okuyucusu, ilk defa savaşın cereyan ettiği sıfır noktasına kadar gidilerek bilgilendirildi. Bütün bu bilgiler *Mavera*’nın o dönem sayılarında ve *Yeni Devir* gazetesinde ilgiyle takip edildi. *Mavera* dergisi kapsamlı bir Afganistan Özel Sayısı çıkardı.

Afganistan: İslâm coğrafyasının yıllardır kanayan bir yarası. Afganlılar: Ümmetin en mazlum milletlerinden biri. *İpekyolu’ndan Afganistan’a* kitabında Erdem Bayazıt, bu milletin 30 yıl önce koca bir Sovyetler Birliği’ni dize getiren şanlı mücadelesinin hikâyesini anlatıyor bize. Giderek ve yerinde bizzat gözlemleyerek... Yüreğini İslâm coğrafyası üzerine harmanlamış bir mümin duyarlılığı ile kaleme alınmış roman da diyebilirsiniz buna. Afganistan’ın bugünkü hali ortada. Çeyrek asrın ardından olaylara aynı zaviyeden bakanlar, tam 30 yıl önce ilk baskısı yapılan bu kitabın yeni baskısını, “Bu direnişin sonu böyle mi olmalıydı?” sorusunu aklından çıkarmadan hüzünlü bir duyguyla okuyacaklardır.

Hüseyin Yorulmaz